

Total No. of Printed Pages—16

**4 SEM FYUGP COM MIN
(FIN/MKT/BNI/HRM) 4**

2025

(June)

COMMERCE

(Minor)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : COM MINFIN4

(Cyber Crime and Cyber Security in Banks)

1. নিম্নলিখিতবোৰৰ সঁচা বা মিছা লিখা : 1×3=3

Write True or False of the following :

(a) চাইবাৰ ষ্টকিং হৈছে ডিজিটেল মাধ্যমৰ জৰিয়তে
কাৰোবাক হাৰাশাপ্তি কৰা কাৰ্য।

Cyber stalking refers to the act of
harassing someone through digital
means.

(b) ব্লকচেইন প্রযুক্তি মূলত মনোরঞ্জনের উদ্দেশ্যে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

Blockchain technology is mainly used for entertainment purposes.

(c) ISO 27001 হৈছে তথ্য সুৰক্ষা ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে এক চাইবাৰ সুৰক্ষা মানদণ্ড।

ISO 27001 is a cyber security standard for managing information security.

2. খালী ঠাই পূৰণ কৰা :

1×3=3

Fill in the blanks :

(a) _____ হৈছে এটা চাইবাৰ অপৰাধ য'ত কোনো ব্যক্তিয়ে অন্য এজনৰ পৰিচয় কৌশলগতভাৱে আত্মসাৎ কৰে।

_____ is a cyber crime where an individual fraudulently assumes another person's identity.

(b) _____ হৈছে অনুমতি নোহোৱাকৈ কপিৰাইট থকা ছফটৱেৰেৰ নকল আৰু বিতৰণ কৰা।

_____ refers to unauthorized duplication and distribution of copyrighted software.

(c) _____ হৈছে গ্ৰাহকসকলক চাইবাৰ আনিয়ান্টি ৰোধ কৰিবলৈ ব্যৱহৃত আইনগত পদক্ষেপ।

One of the legal measures to protect customers from cyber fraud is the _____ redressal mechanism.

3. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো দুটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :
4×2=8

Write short notes on any two of the following :

(a) চাইবাৰ অপৰাধৰ চেনেলসমূহ

Channels of cyber crime

(b) বহু-অংগীকাৰ প্ৰমাণীকৰণ

Multifactor authentication

(c) হেকিং

Hacking

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

Answer the following questions :

4. চাইবাৰ অপৰাধৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ ব্যাখ্যা কৰা।
3+9=12

Define cyber crime and explain its different types.

অথবা / Or

সুৰক্ষিত বিত্তীয় লেনদেনে নিশ্চিত কৰিবলৈ ব্যৱহৃত বিভিন্ন প্ৰতিৰোধমূলক ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
12

Discuss the different preventive measures used to ensure secure financial transaction.

(4)

5. বেংকসমূহত চাইবার সুৰক্ষাৰ মূলনীতি কি কি ? বেংকসমূহত চাইবার সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তৃতীয়-পক্ষৰ বিপদাশংকা বাৱস্থাপনাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 5+7=12

What are the principles of cyber security in banks? Discuss the significance of third-party risk management in ensuring cyber security in banks.

অথবা / Or

বেংকসমূহৰ বিভিন্ন দুৰ্বলতা আৰু এইবোৰ হ্রাস কৰিবলৈ চাইবার সজাগতা আৰু প্রশিক্ষণৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। 4+8=12

Explain various vulnerabilities in banks and the role of cyber security awareness and training in mitigating these risks.

6. গ্ৰাহকৰ তথ্য সুৰক্ষিত কৰিবলৈ বেংকসমূহে কেনেদৰে চাইবার সুৰক্ষা ব্যৱস্থা কাপায়ণ কৰিব পাৰে সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11
Discuss how banks can implement cyber security measures to protect customer data.

অথবা / Or

বিত্তীয় লেনদেনসমূহ সুৰক্ষিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত দ্বৈত-অংগীকাৰ প্ৰমাণীকৰণ (two-factor authentication) আৰু এনক্ৰিপশ্যনৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the role of two-factor authentication and encryption in securing financial transactions.

(5)

7. ডিজিটেল পেমেণ্ট, গ্ৰাহক সুৰক্ষা আৰু বিবাদ সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতীয় বিজাৰ্ড বেংক (RBI)ৰ নিৰ্দেশনা ব্যাখ্যা কৰা। 11
Explain the RBI guidelines on digital payments, customer protection and dispute resolution mechanisms.

অথবা / Or

বেংকিং নায়াৰ্শ্বিশ আঁচনি (Banking Ombudsman Scheme) আৰু ডিজিটেল পেমেণ্ট সম্পৰ্কীয় বিবাদৰ সমাধানত ইয়াৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 4+7=11

Discuss the Banking Ombudsman Scheme and its role in the settlement of disputes related to digital payments.